

بسمه تعالی

مقدمه:

۱. بحث امسال را درباره اموری مطرح می‌کنیم که می‌توان جامع آنها را «علوم غریبه» یا «غیب گویی» یا «خرافه» دانست. این امور که انحاء مختلفی دارد و تعریف هر یک با دیگری متفاوت است، در یک نقطه مشترک هستند و آن خبر دادن از امور غیبی و اتفاقات آینده بدون استناد به مقدمات علوم عقلایی است. علوم عقلایی آن دسته از علوم هستند که قابلیت بحث و رد و استدلال و نقد شدن را دارند و به عبارتی قضایای آن علم قابل رد و اثبات عقلایی است. به همین جهت قضایای علم فقه هم قضایای یک علم عقلایی هستند چراکه برای همگان قابلیت مطالعه و رد و قبول آنها فراهم است و مقدمات حجیت آنها هم بر مدار حجیت عقلی و عقلایی استوار است. این علوم ممکن است - که معمولاً هم چنین است - نتایج یقینی و یا حتی اطمینان آور نداشته باشند ولی عقلاً به آن عمل می‌کنند و زندگی خویش را بر آن مترتب می‌سازند.

این بحث را تحت عنوان حجیت علوم طبیعی و انسانی در اصول باید پیگیری نماییم اما اگر هم مطلق این دسته از علوم حجت نباشند، علوم غیر عقلایی قطعاً حجیت ندارند.

اما آنچه به عنوان علوم غریبه شناخته می‌شود آیا صرفاً لازم الاتباع نیستند؟ و یا علاوه بر آن، اخبار از آنها و عمل مطابق با آنها حرام است؟

این بحث را در طول مباحث آینده معلوم می‌کنیم

۲. از این دسته از علوم می‌توان از این موارد یاد کرد:

تنجیم (خبر دادن از اتفاقات به سبب حرکات اجرام آسمانی)، رمل (خبر دادن از اتفاقات به سبب نقطه‌ها و خطوطی که بر روی رمل نقش بسته است)، جفر یا علم حروف یا علم تکسیر، (خبر دادن از اتفاقات به

سبب بررسی حروف) عرّاف یا عرّافه (خبر دادن از اتفاقات به سبب پیشگوی که ناشی از فعل و رفتار و گفتار مخاطب بوده باشد البته در لغت این کلمه را به معنای مطلق پیشگوی هم گرفته‌اند)

سحر، کهانت(پیش‌گویی) و شعبده و جن‌گیری، جادوگری، فال‌گیری.

در ادامه این موارد و مواردی از این دست را مستقلاً پی‌میگیریم.

درس خارج فقه ائمه سید حسن خمینی